

CIUTAT I ESTACIONS. UNA NOVA RELACIÓ ENTRE L'ENTORN URBÀ I L'ESPAI FERROVIARI

L'espai públic, a banda dels elements que el caracteritzen de forma principal (carrers, places, parcs...), presenta tot un altre conjunt d'espais que s'hi relacionen, i que, en certa manera també hi formen part. Les estacions, per la seva rellevància com a element central en la configuració del sistema de mobilitat i, molts cops, per la seva localització, esdevenen espais nodals de referència en la configuració dels espais urbans. En certa manera, podem dir que les estacions són ciutat i que formen part (o haurien de formar part), de l'espai públic de les nostres ciutats.

La manera en com dissenyem l'espai públic és un element clau per determinar la forma en què ens relacionem amb el nostre espai urbà. Per tant, de d'aquest punt de vista, els criteris que han de guiar el disseny d'un espai públic sostenible i saludable, esdevenen aquells que hem de tenir en compte a l'hora de concebre les estacions com espais centrals de les nostres ciutats i pobles. Per tant, tot seguit es relacionen, de forma resumida, aquells criteris de disseny de l'espai públic que es considera caldria aplicar als espais ferroviaris.

Un primer element clau és garantir espais públics **accessibles**, creant espais on tothom tingui llibertat de moviment de forma universal i segura. Per tant, els espais ferroviaris i els seus entorns urbans hauran de presentar un disseny adequat per garantir la mobilitat de qualsevol persona i es dotaran dels elements de senyalització necessaris per a afavorir aquesta mobilitat i accessibilitat. Aquest disseny, ha de tenir en compte la integració de criteris de gènere i generació per tal de donar resposta a les diferents necessitats d'ús de l'espai públic.

Les estacions, com a element central en la configuració del sistema de mobilitat hauran de ser **espais actius en la definició d'un sistema de mobilitat sostenible**, fet pel qual prioritzaran la seva accessibilitat i intermodalitat amb els sistemes de mobilitat actiu, és a dir, els vianants i les bicicletes, sense oblidar, en molts casos que ens determinats àmbits esdevenen un espai central per una correcta intermodalitat amb el vehicle privat. Per tant, les estacions i els seus entorns, han de presentar un disseny que afavoreixi de forma efectiva la fàcil transició entre diferents modes de transport, essent, en entorns urbans, imprescindible una bona connexió amb els principals itineraris per a vianants i amb la xarxa d'itineraris ciclistes, una bona dotació d'aparcament per a bicicletes, una correcta transició cap a altres xarxes de transport públic i un bon sistema de senyalització.

Els espais públics esdevenen, des de sempre, un **espai clau de foment de la relació i l'estada**, fet pel qual han de tenir un disseny que ho afavoreixi. Tot i que les estacions són, per la seva pròpia funcionalitat, espais de pas i moviment, és interessant que prevegin espais on, de forma combinada amb el moviment característics de les estacions, es permeti l'aturada i el desenvolupament d'altres activitats humanes (activitats professionals o de relació social..) que demanen d'espais adequats i correctament dissenyats.

En aquest sentit, un altre element clau, i que s'hi relaciona, és la garantia d'una bona **connectivitat** amb les xarxes de tipus digital, per tal de permetre, per una banda, un adequat ús de les aplicacions i eines de gestió i planificació de la mobilitat (element clau per una bona i eficient intermodalitat), i de l'altra, espais habilitats per portar a terme activitats relacionades amb l'entorn laboral o personal.

Un altre element rellevant al que han de fer front els nostres espais públics, és la necessitat de que siguin **adaptables als impactes que deriven del canvi climàtic**, i que són ja a dia d'avui, inevitables. En aquest sentit, les estacions i els espais ferroviaris, a banda d'adaptar les seves instal·lacions als nous paradigmes d'eficiència energètica, poden tenir un paper clau com a espais complementaris a l'espai públic en situacions climàtiques més extremes. Així, per exemple, en períodes d'onades de calor (un dels impactes més rellevants en el nostre entorn territorial), poden ser espais actius que supleixin el paper d'espai d'estada i relació social que es desenvolupa en l'espai urbà exterior. En aquest sentit, el disseny dels espais comuns de les estacions ha de permetre la creació d'un entorn que afavoreixi aquest procés d'estada, tenint en compte que ofereix unes condicions de confort tèrmic que poden ser molt adequades en determinats episodis climàtics.

Per tant, i resumint els diferents conceptes exposats, cal trencar i difuminar els límits existents actualment entre l'espai públic i gran part dels espais ferroviaris, creant una adequada transició i cercant un disseny que permeti integrar aquests espais (sovint localitzats en àmbits centrals dels nostres barris i ciutats) com un element més de la configuració del nostre espai públic. D'aquesta manera, les estacions, a banda del seu paper clau en la definició del model de mobilitat, incrementaran la seva funcionalitat articulant-se com a espais centrals i definidors d'un espai urbà universal, accessible i saludable.